శ్రీరస్తు

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

కుమారీశతకము.

శ్రీ భూనీళాహైమవ|
తీభారతు లతులశుభవ్రతిగ నెన్నుచు న

చెప్పెడి బుద్ధులలోపల। దప్పకు మొకకైన సర్వధర్మములందున్। మెప్పొంది యిహాపరంబుల। దప్పింతయులేక మెలగవగును కుమారీ॥౨॥ ఆటల పాటలలోనే। మాటయురాకుండ దండ్రిమందిర మందున్। బాటిల్లుకాపురములో। వాటమెఱిగి బాల తిరుగవలయు—కు॥౩॥ మగనికి నత్తకు మామకు। దగసేవయొనర్చుచోట దత్పరిచర్యన్। మిగుల నుతిబొందుచుండుట। మగువలకుంబాడితెలి॰ మన లు-కు॥౪॥ పెనిమిటివలదనిచెప్పిన। పనియెన్నడు జే యగరాదు బావలకెదుటన్। గనపడగరాదు కోప ము। మనమున నిడుకొనక నెపుడు మసలు—కు॥౫॥ పరపురుషు లన్నదమ్ములు వరుడే దైవంబుతోడి ప డుచులు వదినల్। మరదండ్రు నత్తమామలు। ధరద యనియు తలపు—కు॥౬॥ పదములపై మదవతిపతిచెంత నిద్రమరగిన జేతు గదగొని శిక్షింపు య

ను। రచ్చలకామాట లెక్కరవ్వ కుమారీ॥ ౯॥ మర దం(డ్రువది నెలత్తలు। మరదులు బావల కొమాళ్లుమ ఱి పెద్దలురా।ను రవడి బీటలు మంచము।లరగులు దిగుచుండవలయునమ్మ—కు॥ నోరెత్తి మాటలాడ కు। మాఱాడకు కోపపడిన మర్యాదలలో। గోరం తదప్పితిరుగకు। మీఱకుమీయత్త పనులమెలగు— కు॥౧౦॥ పతిపర కాంతలతో సం। గతిసేసిన నాదు పుణ్యగతియిట్లనుచు। స్మతిదలపవలయు లేదా।బ్రతి మాలగవలయు గలహాపడక—కు॥౧౧॥ పతిపాపపు బనిజెప్పిన।బ్రతిమాలి మరల్పవలయు బతివినకున్న క్ హితమనుచు నాచరింపుము। మతిలోపల సంశ యంబుమాని-కు॥కు ౧౨॥ తిట్టినదిట్టక కొట్టిన। గొ ట్టకకోపించెనేవి గోపింపక నీ। పుట్టినయింటికి బా దము। పెట్టినయింటికిని వన్నె వెట్టు-కు ॥౧౩॥ దబ్బ రలాడకు కదిమిన। బొబ్బలుపెట్టకుము మంచిబుద్ధి కలిగియెం। దెబ్బతిక ము బూనక కడు। గొబ్బున

పితమానకున్న నదియొక సతియే కడు పాప జాతి జగతి—కు॥౧౫॥ జపములుగంగాయాత్రలు। దపములు నోములును దానధర్మంబులు బు। ణ్యాపురాణముబ తిభక్తికి। నుపమింపను సాటిరాకనుండు—కు॥ ౧౬॥ ఇరుగుపొరుగిండ్లకైనను। వరుడో కాకత్తగారో వదినెయొ మామో। మఱదియొ సెల విడకుండగ। దరుణిస్వాతంత్రించి పోవదగదు—కు॥ కూతురుచెడుగైయుండిన। మాతది తప్పన్న మాటమదినెఱుగుదుగా। నీ తల్లితండ్రులకు నపఖ్యాతులురానియ్యగూడదమ్మ—కు॥౧౭॥ అమ్మకురెం డబ్బకురెం। డిమ్మహి దిట్టించు కూతురెందుకు ధరసా। దొమ్మరిపుట్టకపోయిన। నిమ్మలమనియండ్రు జనులునిజము—కు॥౧౮॥ తనబావల పిల్లలయెడ। దనవు ఱదుల పిల్లలందు దనపిల్లలకం। టెను మక్కువయుండవలెన్। వనితలకటులైన వన్నెవచ్చు—కు॥ ౨౦॥ ధనహీనుడైన గడుదుర్జనుడైనగురూపియైన నుపాపియైన నెప్పుడు। దనపతిదే

డు పెనిమిటి చిత్తంబెఱింగి పెండ్లాము మెలంగును
లేమి మెలగనేర్చిన। వనితకు లోకమున వన్నెవ
చ్చు—కు॥౨౨॥ తలిదండ్రులన్న దమ్ములు। తులదూగ
గనిమ్ము పసిడితో నయినను వా।రలయింట సతత
ముండుట। వెలదికి మర్యాదగాదు వినవె ॥౨౩॥
కడుపార గూడుగూరలు। దొడవులు వస్త్రములు
మిగుల దొరకవనుచుదా। వడితనమున బెనిమిటి
తో। యెడబాసిచరింప గూడదెపుడు— కు॥౨౪॥ పిల్ల
లగను గొనదలచిన। యిల్లాలుగతాగతంబు లెఱు
గక రాగైయల్లరి జెట్టినజెడుదా। నుల్లసమున బ
హునుగీడు నొందు—కు॥ పతికత్తకు మామకును।
స్తుతిగాని ప్రయోజనంబుమానగ వలయున్। హిత
మాచరింప వలయును। బ్రతుకునకొకవంక లేక్క
తగ—కు॥౨౬॥ పోకిళ్లుపోకపోందిక। నాకులలోబిం
[illegible]గతి నడకువగానెం। తోకలసి మెలసియుండిన।
[illegible]ము లోపలను దావెలుఁ
[illegible]సలిపయి। [illegible] నెత్తిన[illegible]

సేయు—కు॥౨౭॥మృతియైనను బ్రతుకైనం। బతితోడ
నెసతికిజెల్లు పతిబాసినయా। బ్రతుకొకబ్రతుకా జీవ।
న్మృతిగాకవధూటికెన్న నిదియు—॥౨౮॥ మగని ప్రి
యమబ్బెననుచును। దెగనీలిగి యింటివారి దిగద్రొ
క్కు—చుదుం। డగురాల యితిరిగినసరి। మగువలలో
నిదియె తప్పుమాట—కు॥౩౦॥ జీవములం భర్తపదరా।
జీవముల నిచిత్తమందు జింతించినల। శ్రీమవల్లభుచర
ణంబుల సేవల తాంగులకు నెమ్మి జేయు॥౩ ॥కడు
బుద్ధికలిగిమెలగిన। పడతుక పుట్టింటి వారుపది వేల
వరా। లిడఁకంటె గీర్తియగుద। మ్మిడిలేకుండి నను
నేర్చి మెలగు—కుమా॥౩౨॥ కడుబెద్దమాటదెచ్చిన।
జెడుగయి వర్తించె నేనిజిరతరచింతం। బడుదురుత
[illegible]లుతో। బడుచులు సోదరులునింద బడుచు
కు॥౩౩॥ పుట్టింట్టివారి నీచత। బెట్టుకు మత్తింటి
వారుపెట్టెడి బాధల్। పుట్టింటదెలియనియ్యకు। [illegible]
టియందు రదియెరవ్వ—కు॥౩౪॥తన [illegible]
మసలిన [illegible]

జగతి—కు॥ కులదేవతలకు బెట్టిన। పాలుపునదన
యింటియాడు బొట్టెలకెల్లన్। గలమాత్ర మొస
గకుండిన। గలత పొడముదాన మేలుగాదు—కు॥౩౯॥
బద్ధకముసంజనిద్దుర। వద్దుసుమీ దద్దిరంబువచ్చును
దాసన్। గద్దింతు రింటివాఅలు। మొద్దందురు తోడి
వారుముద్దు—కు॥౩౭॥ యింటగల గుట్టునీవారు। గిం
టరవంతైన దెలుప నేగకుదాన్। గంటనపడినీవా
రలు। గెంటించెదరిల్లు వెడలగినుక—కు॥ పేరువజా
మున మేల్కని। పైకివెడలివచ్చి ప్రాచిపనిదీర్పవలెన్।
లేకున్న దెల్లవారిన। లోకులునవ్వుదురు సభలలోన
—కు॥౩౬॥ ఇక్కడి దక్కడ నక్కడి। దిక్కడజె
ప్పినవారి కిద్దరికిబగ। లొప్పికిన గనిచేడియల।
మక్కాయిడుమల్లమారి యంద్రు—కుమారి ॥౪౦॥
తలవాకిటనెల్లప్పుడు। నిలువగ రాదెప్పుడైన ...ని
ద్దురయైన। నేలకువ విడరాదుసుమీ। తలనడచుచు
... కొనుటతగదు—కు॥౪౧॥ వారికి వీరికిగల్గి...
గోరిన వస్తువులుమాకు

లత—కు॥౪౨॥ కొన్నాళ్లు సుఖము కష్టము। కొన్నా
ళ్లనుభవింపకున్న కొఱగాదుసుమీ। పున్నమదిన
ముల వెన్నెల। నెన్నంగన మాసలందు నిరులు—
కుమా॥ పొంత బనిసేయకెన్నడు। పంతంబులుప
లుకబోకుప్రాఙ్ముఖముగని। దంతంబులు దోమకుమే।
కాంతంబుంలుబయలుబఱపకమ్మ—కు॥౪౪॥నడకలలో
నడుగులచప్పుడువినబడకుండవలయు భువిగుం
టులుక। న్పడరాదు మడమ నొక్కుల। బడతుల
మర్యాదలెఱిగి బ్రతుకు—కు॥౪౫॥ నవ్వంగరాదు ప
లుమరు। నవ్విన చిరునవ్వుగానినగ రాదెవుడున్।
గవ్వలవలె దంతంబులు। జవ్వన గానంగబడెడి
జాడ—కు॥ తొడవులుమిక్కిలి గలిగిన। గడుబ్రేమన్
మగడు మిగుల గారామిడినన్। బడతుక పసు
పుకుంకుమ గడియైనను విడువరాదుగాదె—కు॥
నడుగులతో లంజెలతో గుడిసేటులతోడ బో
తుకప్పాడదునుమది నె। ప్పుడునిలను త్తమకాంతల
లొగ్గనుమమ్మ—కు॥ వినవకుమా

౦తోడ౯। రోసరోసపూసకుమాడకు। మసత్యవచనం
బు లెన్న(డైన-కు॥ వేళాకోళంబులుగ। య్యాళిత
నంబులును జగడమాడుటలునుగం। గాళీపోకలు
గొం డెము। లాలోచించుటయు(గూడదమ్మ-కు॥
౨౦॥ బంతులనుబక్షపాత మొ। కింతైనను జేయరా
దు హీనదశులసా। మంతులనొక భంగినిరీ। క్షింతు
రుబుధులెల్ల సంతసిల్ల-కు॥ మాసినతలమాసినయి
లు।మాసినవలువలు దరిద్ర మార్గంబులునెం।తేసిఘన
వంతులైనను గాసిల్లుదురల్పదశలగ్రాగి-కు॥౨౧॥సన్ని
కలుంబొత్తిమ్మును। దన్ను కపోరాదు కాలద(గిలిన
నయెడల౯। గన్నులనద్దుకొనన్వలె। గ్రన్నన సిగ్గో
యందునిలుచుగాన-కు॥౨౨॥దీపము వెలి(గించెడి
(జీపురుపుడ కుంచవలయు జేతుల నెత్తం। బాపన
ప్లాలాదువుమది। లోపలనిడితలపులయు రహీ-కు॥
పరకులయెడ జాగ్రత్తయు ... చికుపనుల యందు
... జనులయందు౯ ...
... జెలుఫారవ ...

ప్పకయుండిన। దప్పకసేయంగవలయు దనపను
లెల్ల౯। మెప్పొదవంగాను లేదా। ముప్పొదవునుగాదె
యందు ముద్దు—కు॥ ఎంగిలి పరులకుబెట్టకు।క్రంగున
మ్రొయంగనీకు కాళ్లెట్టియల౯।బంగారు లాభముం
డిన। దొంగతనము సేయుబుద్ధిదొలచు—కు॥ ఆప
దలకోర్చిసంపద। లాపయిభోగించున నెడిహర్షోక్తు
లనీ। లోపలందలం చుచులాందరు। దీపముచంద
మున వెలుగదెప్పరు—కు॥ తనకడుపు గట్టుకొనిమై
ననుచుట్టమునకును బెట్టినసుకీర్తివహిం। చునుభుక్తి
ముక్తులబ్బును। దనకెవ్వరు సాటిరారుధరణి—కు॥
౫౬॥ వడిదను పించుకొనుటకు౯। గడిమైననుబట్ట
మండు గాంతలలోనె। కుడుగుణవతి యనిపించె
పురిగ నడవడి నేర్పుటయ్యె కడుఘనంబు—కు॥౬౦॥ చె
ఎ చేసిన మేలునొ। కప్పుడయినగాని దానిహ
త్రింపరుగా। గొప్పలుచెప్పిననదియును। తప్పేయ
॥౬ ॥ ఎంతటియాం కలికి
క్షింపకుసా

తులుబంధువులునునీసు। మంత్రైనను జెల్లదందురమ్మ—కు॥ అధికారము లేని పనుల। కధికారము సేయబోకు మందున గోపం। బధికంబగు నీ వారికి। బుధుల దివిన హర్షమొందబోరు—కు॥ తానమ్ముడు పోయైనను। దీనుండగు భర్త నియార్తిదీర్చు సతికిన్। మానముచంద్రమతీజల। జానన దలపోయవలయు నాత్ర—కు॥ తనకంటెం బీదరాండ్రం। గనియంత కుందన కుమేలుగాయన వలయున్। దనకంటె భాగ్యవంతుల। గనిగుటకలు మ్రింగ మేలుగాదు—కు॥ విఱుగం బడి నడువంగూడదు। పరులనడక లెన్ని తప్పుబట్టం జనదుని। ష్ఠురములు వచింప గూడదు। కరపంగవలె। మేలు మేలుగలదు—కు॥ కోపమున నప్పుడాతని। రూపించినమాట కొన్ని రోజులుచనినం। జూపెట్టుదున శాంతము। లోపల గొనవలయు ధర్మలోల—కు॥ పాపము నింటనిలువదు। కలుములజవరాలు కాలకాలంబే। కలహాములు లేక సమతి। నేర్పు కెంతో

ర గేహాళులయందు లక్ష్మీస్థిరముగ నిలుచుం। గరగ
రికనలికిమ్ముగ్గిడి। గురుభక్తిమెలంగఁ బాయుగొదు
వకు। ౬౯॥ అపకీర్తిం బొందుటక। ష్టపుబనిగాదొకగ్రం
గడియచాలునుగీర్తిన్। నిపుణత వహింపవలయును
జపలగుణముతెల్లబాసి చనగ—కు॥ సరకులు బట్టి
లువన్నె ల। తెరవులు తేదగదుతెచ్చే నేనిసరకుల।
కగ్రఁ—ఉదీర్చుకొనుచువెంటనె। మఱలింపక యున్న
దప్పుమాట—కు॥౭౦॥ గొప్పదశ వచ్చెననుచునొ। క
ప్పుడయినగర్వపడకుమదిదొలగినచో। జప్పట్లు
చ ఉతురందఱు। దప్పనిదండించు దండధరుడు—
కు॥ సుమతియునుజంద్రమతియును। దమయంతి
యుజానకియునుద్రౌపదియునుబ। న్నములంబడి
పతిభక్తిం। గ్రమమునవడపుటలు తలపఁ గాదె—కు॥
సుమతియను రమణి పతికై। శ్రమనొందుచు నీచ
సేవసలుపుటయునియు। ద్ధమనవిరోధము భామన।
మరించుటయుం దలంపుమాత—కు॥౭౨॥ [illegible]

మేనురంబుననుంటల్। రాణఁదిలకించిమదిలో। బా
ణి గ్రాహియెడనిల్పుభక్తి-కు॥౭౫॥ వడ్డించునపుడు
తాఁగను। బిడ్డనికిందల్లిభంగి బ్రేమదలిర్పన్। వడ్డింప
వలయుభర్తకు। నెడ్డతనముమాన వలయునెందు
-కు॥ పవళించునపుడురంభా। కువలయదళనేత్రి
భఁగిగోరినరీతిన్। ధవునికొనఁగూర్ప వలయును।
దివిభువినుతి బొందునట్టితెఱవ-కు॥ ఆలోచన
యొనరించెడి। వేళలలోమంత్రి భంగి వివరింపవలెం।
గాలోచితకృత్యంబుల। భూలోకము నందుగీర్తిఁ
బొందు-కు॥ పనిసేయునపుడు దాసీ। వనిత విధం
బునను మేను వంపగవలయున్। ధనవంతులసుత
యైనను। ఘనతగలుగుదాని వలనఁగాదె-కు॥౭౬॥
దానములు ధర్మకార్యము। లూనంగాఁగలిగి నంత
యుక్తక్రియలున్। మానవతులకిది ధర్మము।గానెక్కిఁగి
యనర్ప వలయుగాదె-కు॥౭౦॥ శ్రమయెంత సం
భవించిన। క్షమమఱవఁగరాదు ధరణిచందంబున
త్యాగమునబ్రవర్తించినయా। రమణియె లో

కీర్తిబొందు నరలోకమునం। దూరులు తొలంగిపో
వును । ఘోరదురితసంఘమెల్లఁ గుంచు-కు॥ కామ
ముసంకల్పంబున। బాముొందెడుఁ దొలఁగుదేహ
భావముదెలియన్। వేమఖునిది పరికించుట। శ్రే
యంబగుముక్తిఁ గని సుఖింపు-కు॥ పరజనము
లాచరించెడి। దురితంబునఁ గ్రోధగుణము దోఁ
చెడినధిక। స్ఫురణ్ క్షమగైకొనినం। దఱుగునది
యెఱింగిమెలఁగఁ దగును-కు॥ దృశ్యపదార్థం బె
ల్లను । నశ్యంబని తలఁపకుండినను లోపంబౌ। దృ
శ్యంబునన స్థిరతన। వశ్యముచితమునఁదలప వల
దె-కు॥ జనియించెడునజ్ఞానం। బున మోహాగు
ణంబుధర్మమున బరికింపం। డునుచూడబడును దీ
నిం। గనుగొనిమెల గంగవలయు గాదె-కు॥౯౬॥
కులమునవిత్తంబునవి। ద్యలనుముదంబు ద్భవించు
న్యాయాపెంపుల్। తలపోయుమరలు నిదిదృ। జ్జల
జంబునదలపవలయు సతము-కు॥ మాత్సర్య మొ
నర్చుము। మాత్సరసీజమున లేమి నెల్లప్పుడు

లిసి మసలు—కు॥ బహుకష్టములం బొందక। మహి
లోనమకూడదబోదు మానవజన్మం। బహుహాయిజన్మ
మున। నిహపరములఁ గొనెడుజాడలెఱుగు-కు॥ ఏ
ఎన్నాళ్లు బ్రతుకబోదురు। కొన్నాళ్లను మరణదశ
ల గ్రుంగుటజగమం। దున్నట్టివారి కందఱి। కిన్ని
హితముసతము మంచికీర్తి—కు॥ పెనిమిటికన్న బతి
వ్రత। మునువే మృతిబొందెనేనిఁ బురుషాగమనం।
బున కెదురు చూచివచ్చినఁ।గనుగొనియనురాగ
మెనయఁ గలయుకు॥ మును నాథుఁడు దరలినచో।
వెనువెంటనె పోయియెల్లవేల్పులుపొగడం। గని
పొందునిందునందును। ఘనకీర్తులఁ బొందుచుండు
నెకు॥ ౨౫॥ మఱవవలెగీడునెన్నడు। మఱవంగా
రాదు మేలు మర్యాదలలో। దిరుగవలె సర్వజన
పరిపోషము మెలంగ వలయుఁధరణి-కు॥ ఆకు
గన జేకొని పోకనమలిసున్న మడుగబోయి
యా। లోకులునవ్వుదురుసుమీ। కైకొనవలె
నడత ఘనత-

బోలగుసున్న పుటాకులు। దూలించు దరిద్రదశల
దోగ-కు॥ ఇద్దరు గూడుక యొకచో। నొద్దిగమా
టాడుచుండ నొద్దిగియొదిగియా। యొద్దకుజనకా
డదు తన పెద్దతనంబెల్ల నణగబెట్టు-కు॥౯౯॥ తుడు
పుడుమారమ్మనుజెరు। గుడుభూళియు మేపరజుమ
గూడదెపుడు మైఁబడ నెఱిగితిరుగ నేర్చిన। పడతు
మర్యాద లెఱిగిబ్రతుకు-కు॥ దీపముల నీడమాన।
రూపంబులనీడ శనితరులనీడనుభు। ట్యాప ది
మగునీడల। నేపట్టున నిలవగూడదెపుడు-కు॥ కొ
గోళ్ల వేళ్లులు వెంద్రుక। లను జూతెనునీళ్లుకుండల
ముంతలవా। డిన వెన్క-మిగులుసీళ్లును। జనదంత్తు
దరిద్రమొందుజగతి-కు॥ ధరబక్క-కులుడు వేంక।
టు। నరసింహాక వీంద్రుడిట్టి నడతలుధరపై। దెరవ
ు తెరువుల టంచును। జిరతర సత్కీర్తి వెలయ జె
ప్పె-కుమారీ॥౧౦౦॥

కు మా రీ శ త క ము.
సం పూ ర్ణ ము.